

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštnino vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom
za celo leto 3 gld. — kr.
„ pol leta 1 „ 60 „
„ četrt leta — „ 80 „
Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste
prodaja knjigar Novak
na velikem trgu
po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spre-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

Nekaj o pomočkih zoper odrtijo.

Preklic vseh vohrnijskih postav je pri nas mnogo pospešil barantanje z denarji, kakoršno poprej gotovo nikdar ni bilo. Više 500 bank je bilo se osnovalo. Blizo za 4000 milijonov gold. delnic se je med ljudi pognalo in prodalo. Ali vrednost delnic je začela padati in ljudje so zašli v strahovite zgube. Če so pa na eni strani ljudi nesramno skubili, so na drugi strani začeli z denarji nezaslišano pometati. To kaže Ofenheimova pravda. Kakih 5 milijonov si je ta gospod nabral v kratkih letih, zraven pa še neznano veliko denarjev svojim pomagačem razdelil: Ministru in strahovitemu liberalcu Giskri je dal 100.000 gld. ministru Petrino-tu 10.000 gld. Svojemu advokatu židu: Neida-ju je obečal 50.000 gld. plače, ako pravdo zgubi. Ali izplačal mu je 100.000 fl., ker njo je dobil. Celih 300.000 gld. pa mu je izročil, da je skrivna pisma kupoval, časnike podmitoval, ki so potem za Ofenheima pisali, ljudi motili. . . .

Ali to ni vse! Preklic vseh vohrnijskih postav je pospešil in pomnožil pri nas neusmileno odrtijo in vohrnijo. Najhuje tare, tlači in duši menj premožne, zlasti kmetske ljudi. Kako tu pomagati!

1. Nekateri svetujejo, naj bi se poprejšnje, ali morebiti še bolj ostre postave zoper vohrnijo naredile; naj bi se pod hudo kaznijo prepovedalo več, kakor 5 ali 6 procentov terjati ali jemati. Temu nasvetu ne more „Sl. Gospodar“ pritrditi; in sicer zavolj mnogo uzrokov. Prvi je, ker tudi najbolj ostre vohrnijske postave vendar vohrnije do živega ne zadenejo in nje tedaj zatreti ne morejo. Vohrniki potem za hrbtom postave še huje ljudi odirajo in grozne procence jemljejo. Za cesarice Marije Terezije smo imeli hude vohrnijske postave. Ali pomagale niso nič. Ljudje, ki so potrebovali denarjev, so skrivoma in navadno plačevali po 20—40, časih 70—100 procentov. Na dalje bi take postave zdaj potrebno barantijo z denarji le ovirale. Človeku, ki bi se hotel na

postaviti upirati, nebi nihče hotel posoditi. Vohrnijske postave ne zatirajo vohrnije pač pa ubijajo tako zvani kredit. Naposled je pomisliti, da ni vselej odrtija, če se terja in jemlje 7 ali 8 procentov, ampak to je časih pravičen dobiček. Na primer od človeka, ki je s 100 gl. kapitala lahko pridobil 80 gold., vzeti 20 gold., ni vohrnija; vsaj je dolžniku še ostalo 60 gld. dobička. Vendar takisto utegne pri drugem človeku biti neusmilena odrtija, če se iz njega terja 8 procentov, ker še kapitala ne zmore. Ali kdo hoče v vsakem slučaju to na tenko razložiti, in jasno povedati, kaj je še pošten dobiček in kde je že vohrnija in odrtija? Svetna oblast tega ne premore. Svetna postava je preslaba. Tukaj je treba druge oblasti: Pravi se njej: poštenost, vest, vera na pravičnega Boga, ki pomni vsako solzo odrtih sirot pa tudi pozna črno srce lakomnega oderuha. Gorje mu na dan sodbe! Krščanska vera je mati krščanske ljubezni. In ta bi se vé najbolj zdatno pomagala. Kako neumno je tedaj blebetanje ljudi, ki pravijo, da vere v posvetnih rečeh treba ni! Bog, da bi nje le več bilo. Siromaki bi menj trpeli.

2. Vohrnijske postave so tedaj preslabe. Ne morejo zatreti vohrnije. Razve tega pa stvari zdaj tako stojé, da bi barantanje z denarji ovirati, bilo negospodarsko in nespametno ravnanje. Bodi tedaj ljudem na prosto voljo dano. Vendar tako, da bo postava menj premožne ljudi vohrnikov branila, kakor na Angleškem. Zlasti pa je želeti, da se sodnikom roke ne vežejo, kedar zadenejo na pravo vohrnijsko djanje. Vohrnija je greh in prav grdobna vrsta goljufige. Naj se tedaj, kedar sodnik do nje pride, tudi primerno kazni. Teh misli je bivši finančni minister pod Hohenwart-om, preučeni Schäffle. Vrli gospod še dostavlja *) sledeče: vohrnija se da zatreti po javnem ravnanju pri sodnijah, po krepkem upljivu Cerkve, posebno pak po denarnih zavodih med ljudstvom, kakor-

*) Das gesellschaftliche System der menschl. Wirthschaft. Dritte Auflage 1873.

šni so: hranilnice, posojilnice potem zadruge in društva itd.

Živa resnica!

Javno postopanje pri sodnji bi marsiktere ga vohrnika na beli dan spravilo in pred vsemi poštenjaki osramotilo. Krepki upljiv Cerkve širi vero v Boga, vzbuja in ravna vest in goji pravo poštenost in krščansko ljubezen. Hranilnice, posebno pa posojilnice pomagajo ljudem do denarjev, da njim ni treba zahajati k vohrniku. Zato nas veseli videvše, kako se na slovenskem Štajerskem snuje vedno več šparkas in posojilnic. Pa še njih je premalo. Pri šparkasah je ta napaka, da človeka veliko stroškov in časa stane, preden se denar vzdigne. Nekatere posojilnice pa preveč dobička iščejo. Kmetiskim ljudem bi tedaj zoper vohrnijo najbolj pomagale posojilnice, kakoršno imajo mariborski nemški obrtniki, in kakoršno za mariborsko slovensko okolico snuje tukajšno kat. polit. društvo. Namreč več vrlih človekoljubov vloži denarjev v posojilnico. Ta njim na leto daja 5 procentov obresti. (No šparkasa tudi ne daja več). Posojilnica pa ne smeje više kakor za 5¹/₂ procentov izposojevati. Taka posojilnica je ljudem v sili zaželjena in hitra pomoč, zoper vohrnijstvo pa krepka obramba. Pri omenjeni nemški posojilnici ali aushilfskassi se je pretekli mesec vložilo 46.000 gld. in izposodilo 45.000. Kolika dobrota! Domoljubi, pomislimo to!

Cerkvene zadeve.

Družba duhovnikov Lavantinske škofije.

F. J. B. Denašnjemu listu „Sl. Gosp.“ je pridjan račun „Družbe duhovnikov Lavantinske škofije“. Da dragi čitatelj, računa ne prezreš, kakor reči, ki te ne briga, pišemo v pojasnenje kratek so-stavek o imenovani družbi.

Delavec je svojega plačila vreden. Tako veli sv. pismo, tako zahteva tudi pamet človeška. Čem pridnejše pa kdo dela, tem večje plačilo se mu tudi spodobi; in čem težavnejša je služba, tem boljši mora biti tudi zaslužek.

In prav to je bilo stališče, na katero so se pospeli naši predniki, gledé dohodkov duhovskega stanú. Da bi duhovnikov, ki opravljajo najsvetejšo službo, in kot pastirji črede Kristusove nosijo breme odgovornosti polno, skrb za vsakdanji kruh ne trla, ter jih v preblaženem poslu ne ovirala, so jim omislili dovoljnih, deloma obilnih dohodkov. —

Pa kar so oni ustanovili, je nemili čas razdjal. Nekdaj tako obilni dohodki duhovskih služeb so se sčasoma skrčili in znižali, tu pa tam do konca pogubili. Kamo so prešli in kako zgihnoli, tega razkazovati nečemo. Vsaj jih niso domače roke zapravile.

Dendanes ima večina duhovnih gospodov tako pičlo in nedostojno plačo, da nikakor ne morejo

svojemu stanu primerno se nositi, še manje pa si za vede potrebnih knjig in časnikov kupovati. To je resnica, katere nihče, ki dotične razmere pozna, tajil ne bode. In ako duhovnik onemore, ter za opravljanje svoje službe, bodi si že zavoljo starosti, bodi si zavoljo bolezni, več sposoben ni, dobi 200, in ako se prav posreči, 300 gld. penzije; tedaj znesek gotovo na pol prenizek, da bi za hrano, opravo stanišče, zdravila ter druge potrebe ostarelega in bolehnega človeka zadosti bilo. Pregovor, da „Dominus vobiscum“ še nikoli ni kruha stradal, nekdanj resničen, proti lažnjiv postati.

Spoznanje o nedovoljnosti plače duhovnikov, in zares krščanska želja, možem, ki se tretjino svojega življenja po šolah z učenostjo trudijo, potem pa preimeniten in v sedanjih časih pretežaven posel opravljajo, skrb za vsakdanji kruh zljajšati: je vzbudila ter ustanovila po raznih škofijah družbe z namenom duhovnikom v pomanjkanji in revščini na pomoč priti.

Tudi v naši Lavantinski škofiji se je leta 1873. osnovala družba z enakim namenom. Vlada njo je potrdila in milostljivi knez in škof so njej pokrovitelj. Vsled svojih pravil (§. 3) podpira službe duhovnikov (družbenike), katerih uboštvo je obče znano ali dopričano, zlasti, ako pod postavno kongruo stojé, ali so od kakih nesreč zadeti. Podpira tudi bolene, onemogle in doslužene družbenike. Še le poldrugo leto stara družba lepo raste. Dosedaj šteje 214 dejanskih udov in nje premoženje znaša 20.891 gld. 25 kr. a. v. Prav čvrsto in plodovito se bode pa vkoreninila še le tedaj, ko njo bodo svetovnjaki podpirali in v duhu krščanske darežljivosti ubogih duhovnikov se spominjali. Na nje se ozirajo tudi pravila družbe; kajti tretja točka §. 5 se glasi: Dohodki družbe so: Darovi in poročila duhovnikov in svetovnjakov. Tedaj svetovnjakom so te vrstice prav za prav namenjene in do njih se pošlje prijazna beseda: Podpirajte družbo duhovnikov!

Nikar ne ugovarjajte: „Imamo že tako plačila čez glavo in jim skorej ne bomo več kos“. Do takih ni poslana naša beseda. Marveč naša prošnja gre do tistih, kojim je Bog premoženja dal, in kar je še več, blago, dobro in krščanske ljubezni polno sree. Njim naj velja naša prošnja, ki si s posvetnim blagom kupujejo nebeška prebivališča; njim ki nahranijo lačnega soseda, oblečejo zapuščeno siroto, kinčijo veže božje. Menimo namreč, da kdor ubogemu duhovniku pomore, stori dobro delo; in prav do pike tu izpolnjuje besedo Gospodovo: Kar ste enemu izmed mojih bratov storili, ste meni storili.

Gospodarske stvari.

Živinoreja pa 51. občni zbor kmetijske družbe v Gradcu.

Ta družba je od 23.—26. februarja t. l. ob-

hajala v Gradu svoj 51. občni zbor. Zastopanih bilo je 45 od 56 podružnic. Kmetijske družbe v Innsbrucku, v Ljubljani, v Lvovu, v Lincu, v Gorici, v Rovinju, v Tropavi, v Zagrebu, na Dunaju, v Celovcu, v Pragi, potem štaj. svilorejska in vrtinarska družba so tudi poslale svoje zastopnike. Zborovalo se je pod predsedništvom znanega dr. Blagotinška Kaisersfelda.

Razgovarjalo se je o mnogih gospodarskih stvareh. Najprvle o tem, kako bi se z denarji, ki njih je država dovolila kot državno podporo, najbolje dala povzdignoti goveja živinoreja? Govorilo se je tukaj marsikaj a naposled sklenolo: 1. v vsakem okraji (becirku) se ima vsako leto napraviti razstava bikov. Premije dobijo vendar le tisti biki, kateri so za pleme. 2. na Gornjem Štajerskem se napravi vsako leto splošna velika razstava goveje živine. Premije pa se delivajo le kravam, voličem in telicam. 3. se ima poskrbeti za novo postavo, po kateri bo vsak posestnik primoran, svojega bika prignati na okrajno razstavo bikov. Tukaj se bo razsodilo, ali je bik za pleme ali ne. Če je za pleme, potem dobi dovoljenje za spuščanje. (Sprunglizenz.) 4. postava od l. 1868. se ima tako preurediti, da bo vsaka srenja primorana, skrbeti za bike, ki so dobri za spuščanje. 5. na srednjem Štajerskem se napravi vsako leto ena velika razstava goveje živine. Enaka velja za slovenski Štajer. Vendar pri teh razstavah se ne smejo deliti državne premije, razun če se živina mürredoljskega, mariohoferskega itd. plemena na razstavo prižene. Temu nasvetu sta ugovarjala baron Egger in pa zastopnik ljutomerske podružnice. Prvi je rekel, da nekaka enakopravnost vendar brani, domačim živinskim plemenom, ki so dalječ po srednjem in slovenskem Štajerskem razširjena, popolnem pristriči državno podporo. Drugi je takisto trdil, zraven pa še dostavil, da je tistih 5 ali 6 gornještajerskih bikov, ki so se omislili za ljutomerski okraj, popolnem za nič in zastonj. Ne morejo se našem krajem privaditi, nečejo se radi ploditi in to, kar še zaplodijo, je le mršavo in bodikaj živinstvo. Zato se naj za povzdigo našega, domačega plemena kaj stori z denarji iz državne podpore. Toda modre besede vrlih mož bile so zastonj. Slovenci ne dobimo ničesar iz državne podpore, čemur se nikakor ne čudimo. Vsaj že precej časa poznamo nemško navado v tacih rečeh.

Sklenolo se je tudi, da, če bi od državne podpore kaj denarjev ostalo in če bi štajerski deželni zbor 3000 gld. dodjal, se imajo biki mürredoljskega, mariohoferskega, progastega ali prekastega in murskega plemena kupovati in potem po dražbi med kmetovalce razprodajati. Ker pa biki teh plemen večidel za naše kraje ne sodijo, zato tudi tukaj Slovenci ne dobimo ničesar. Zadoljni bodemo morali biti, če le nekatere premije

vlovimo, ki jih bodeta štajerski zbor in pa kmetijska družba odmeriti biagovolila.

Akoravno pa nam ni vse dovoljno, kar je tukaj občni zbor sklenol, vendar priznamo, da so nekateri njegovih sklepov hvalevredni in utegnejo živinoreji na korist biti, če se bodo vestno izvrševali.

Drugi predmet, o katerem se je občni zbor kmetijske družbe razgovarjal, zadeva ponarejenje vina.

Kako se napravi vrt?

Vrt pri hiši imeti je lepa, prijetna pa tudi koristna reč. Ali mnogo slovenskih gospodinj še tega ne veruje. Poznamo ves, ki ima blizo 200 gospodinj. Toda skoro nobena nima vrtiča. Pač pa je blizo vesi vrtnar, kateremu več denarja vpšejo, kakor bi bilo treba in kakor pravo gospodinstvo pripušča. Za vsakdanje kuhinske potrebe bi naj imela vsaka gospodinja svoj vrtič.

No in kako se vrt napravi? Kdor si zamore in hoče napraviti vrt, ta naj pomisli sledeče opazke, katere so posnete iz vrtnarskih knjig, ki so se že tiskale 13krat. V njih se svetuje, da se najprvle prostor za vrt izbere mogoče blizo hiše. Iz njega si gospodinja lahko hitro prinese, česar njej je treba. Tudi lahko kedaj boji v nja stopi in dela. Vrti, ki so predaleč od hiše, se radi zanemarjajo.

Pa tudi na lepoto se naj gleda, kolikor se da. Vrt naj ne žali očesa. Zato se mu da večidel podoba na četiri ogle. Tukaj se tudi posamezne grede in gredice, lehe in lešice, krožci itd. najbolje dajo razvrstiti. Pri malih vrtih ni treba mnogo in širokih potov in stezic. V njih se jako rad zadržuje in plodi plevel. Sploh se pa v malih vrtih stezice v sredini opuščajo in kraj plota ali stene potezajo, kder najmenj prostora jemljejo. Pot ali stezica pri živem plotu mora biti bolj široka, kakor pri stenah. Nikakor ni svetovati, da bi se vrtnne stezice nasipavale z debelim prodom, ker se potem težko snažijo in trebijo. Najbolje so tiste stezice, ki stojijo na trdnem dnu celega vrta. —

Vrtnne stene in plot je dobro z rastlinkami zakriti. Tukaj svetujemo na južni in jutranji strani sten zasaditi vinske trte in breskvice, na večerni strani pa marelice. Za severno stran stene ali plota pa najbolj sodijo višnje. V takih legah rodijo okusne višnjice, jako izvrstne za narejanje višnjjevca (Weichselgeist). Vrtnih sten in plotov prevlačevati in pokrivati z bržljenom, hmelom, srabotjem itd. ni dobro. Omenjene rastline namreč preveč vrtu jemljejo in krađejo moči iz zemlje in zraka. Zemljišče za vrt mora biti dobro in lahko za obdelovanje. Kder takega ni, tam se pa naj slaba zemlja popravi. Lehka in rado sušna zemlja se zboljšuje z navažanjem težke močne tratnice in deloma tudi ilovice. V nekaterih letih

bodeš imel vrtno zemlje, da bo veselje. Vlažna mokrotna zemlja pa se popravi, če se s konjskim gnojem debelo pognoji. Dobro je tudi nekaj potočnega peska primešati. Niti prelehka niti pretežka zemlja sodi za vrt. Treba je tedaj obedve lepo pomešati. Ringolanje, t. j. globoko grobanje stori vrtno zemljo za cela 3 leta rodovitno. Lega bodi vrtno mogoče prisolnčna. Njegove rastline ljubijo toploto in svetlobo. Tudi se mora gledati, da ostri krivec preveč vrtu ne škoduje. Previsoke stene branijo zdravemu zraku pristop do vrta. Kakih 10 čevljev je prek zadosti in ravno prav za špalire. Previsoki živi ploti se pri tleh začnejo sušiti in vspuščajo zajce in drugo škodljivo pošad na vrtno grede.

Gozdi ali lesovi so se poslednja leta pri nas neusmileno posekavali — in bilo se je bati najhujših nasledkov takega neumnega ravnanja. Ali, kakor beremo in slišimo, začeli so posestniki in vlada temu v okom prihajati. In to nas veseli in nam daje pogum, da bomo gozdarskim slovenskim posestnikom na korist v „Sl. Gospod.“ skušali v priprosti besedi širiti gozdarske znanosti. Denes hočmo spregovoriti o sovražnikih naših gozdov, posebno pa o tistih, zoper katere se v spomladi zamore kaj storiti. Gozdi imajo mnogo sovražnikov: viharje, sneg, led ali točo, mraz, vročino, ogenj, povodni, udiranje in melenje, oslabljenje in umočvirenje zemljišč. Tem se pridružijo škodljive rastline, živali posebno pa še sebični človek, ki v kratkih letih pokonča, kar se težko v 50—100 letih popravi. Zoper vse te sovražnike se ima umni gozdarski posestnik vojskovati. Izmed škodljivih žuželk bodijo omenjeni kot najnevarniši: smrekov lubadar ali knaver (Borkenkäfer), ki je že veliko tisoč oralov lepega gozda po našem cesarstvu pokončal. Sama cesarska vlada je te dni razposlala ukaz, naj se skrbi za zatiranje tega nevarnega mrčesa. V ta namen se tedaj naj rado in marljivo vsa suha ali bolehnata drevesa spravijo iz gozda. Kajti ravno v takih drevesih se lubadar najrajši naseli in zaplodi. Drugi jako nevarni sovražniki so: borov in smrekov prelec (Kiefernspinner, Tannenspinner) in pa ozimna sovka (Kiefernneule.) Smrekov lubadar je keber, smrekov prelec pa je metulj, ki ima sivkasta zadnja krila in pa bela prednja krila s črnimi kljukastimi črtami. Metulj živi po smrekovih gozdih in se prikaže meseca junija. Svoja jajca polaga na smrekove igle in veje. Drugo spomlad meseca aprila izlezejo pozrešne bradavičaste gosenice, ki prejedajo igle na sredi, tako da večji kosi na tla padajo. Borov prelec je rjav metulj z belo prašnimi, sivimi krili, ki imajo na sredi belo piko. Metulj se prikaže sredi julija in položi svoja jajca na borove igle in veje. Kmalu izleze iz njih čudovito veliko grdih, kosmatih gosenic, ki imajo po straneh bele pikice in dve črni progji izza glave. Gosenice žrejo dolge borove

igle do jeseni. Potem se zarijejo v mah in zemljo ter v spomladi zopet zlezejo na drevesa in žrejo do junija. Borovemu prelecu podobna je ozimna sovka. Kot metulj naleže svojih jajc na borove veje in igle, iz katerih kmalu izlezejo gosenice, ki se tudi na zimo poskrijejo v mah. To pa skrbnim gospodarjem podaja najzdatniši pomoček zoper ta mrčes. Mora se namreč brž v spomladi gosenicam, ki hočejo zopet na bore in smreke, vhod ali vlezenje na drevesa zabraniti. To se najbolj lahko stori, če se drevesom za 2 ali 3 prste široke pasi okoli debela namažejo z žgano smolo. Črez taki pas gosenice ne morejo in gladu poginejo. Stari že vsušeni pasi pa se morajo rano v spomladi s smolo zopet pomazati. To se ponavlja vsako leto, dokler ni gozd požrešnih prelecov otet.

Golobe hitro odebeliti ali pitati. Kedar so golobi 19 ali 20 dni stari, tedaj se vzamejo iz gnjezda in nasadijo v kako slamnjačo ali škafo, ki je tako pokrit, da živalica ne dobi nobene svetlobe pač pa obilo zraka. Zdaj se vzamejo koruzina zrna, ki so se poprej 24 ur v solni vodi namakala. Zgodej v jutru in pozno na večer se golobu opazno odpre kljun in vspusti po 50—80 zrn. Ako to skozi 10—14 dni redno opravljaš, potem dobiš dobro pitane golobe in mastno pečenko.

Krave dobijo mnogo mleka, ako se telicam, preden prvokrat telijo, skozi 3 mesece vsaki dan po dvakrat daja pešica skuhanega, lanenega semena. —

Konjem zoper hud kašelj na pljučah pomagati. Vsaki dan se bolenim konjem na krmo ali klajo natrosi za 1 žlico sledeče zmesi: 2 dela brinjevih jagod, 2 dela kalmuža in 1 del žveplovega cvetja. —

Dober vinsk. jesih si napraviš, ako nekoliko bukovih trsek položiš v vino. To se bo kmalu spremenilo v okusen jesih.

Dopisi.

Iz Gradca. (Pogreb — Ofenheimovci.) 6. t. m. so v Gradcu pokopali g. Mat. Špic-a, poštnega uradnika, ki je v 31. letu svoje starosti za jetikoj umrl. Rajni je bil med Gračimi Slovenci dobro znan narodnjak. Rojen je bil v Poberžah pri Mariboru.

Tudi tukaj je mnogo Ofenheimovih pristašev, t. j. ljudi, ki niso preveč zbirljivi v sredstvih, ako le do bogastva peljati zamorejo. Pošteno delo in trud se ne cenita več visoko, da, skrb in marljivost se celo zasmehujeta, češ da po taki poti ni moči postati — milijonar. Ko se je v četrtek Ofenheim skozi Gradec peljal v južne kraje, da si tamo zopet svoje „kreposti“ oživi, mu je množica tacih

„milijonarskih kandidatov“ in pa nekoliko železniških uradnikov svoj poseben poklon napravilo.

Od sv. Marije v Reki. (Šolske sitnobe.) God sv. Matija 24. sveč. je bil za Rečane imeniten dan. Zakaj? Nova šola, koje pa farani za pešico otrok, ki njih tukaj imajo, ne potrebujejo toliko manj, ker „šolo za silo“ že itak v farovžu imajo, pa nje otroci zaradi daljnih, težavnih potov tega goratega okraja zlasti ob grdem vremenu in po zimi od sv. Martina do Velikenoči celoma obiskovati ne morejo, se jim hoče, ker se nje branijo, naravnost vsiliti.

Župan, kojemu bi imele vse okoliščine Rečke fare znane biti, se sam s peterko svojih strankarjev za vse razloge oporekovačih faranov ne zmeni ter njim prav s prusačko strogostjo zažuga: „da bodo v dnarjih globljeni, šola bo pa vendar morala biti!“

„Šola mora biti“, vedno trdi faranom in njih s sladko obljubo: da 1000 gld. iz šolske blagajnice dobijo, za svojo namero lovi. Ali zastonj, Pravijo mu: „s 1000 gld. si ne bomo nove šole postavili, kakoršno hočejo sedaj imeti. Zraven bi treba bila še zemljišče za stavbo kupiti, vrta bi učitelju tudi potreba bilo itd. kaj bomo začeli, ker tako komaj davke in drugo odrivamo...?“

Na to pridejo, župan in 3 njegovi strankarji — 2 sta jo bila že med tem popihala, — k župniku s prošnjo: da bi njih otroke še zanaprej učili in da, če ne bo za njih trud nič iz šolske blagajnice dobiti, bodo po moči skrbeli, da ne bo zastonj. G. župnik bo tedaj še zanaprej, v šolo zahajal! —

Iz Stranic pri Konjicah. (Misijon.) Od 28. februarja do 7. sušca imeli smo sv. misijon. Ljudstvo se je z veseljem udeležilo. Več od 1000 je bilo obhajanih. Črez vso nado se je ljudstvo prav dobro obneslo. Bog daj, da bi prav dobri in najboljše sad prinesel ta sv. misijon. Vodil ga je predragi in Slovincem priljubljeni č. g. Janez Valjavec iz reda Jezuitov. Za stanovitnega spovednika bil nam č. o. Benedikt Gradišnik iz Frančiškanskega samostana v Nazaretu.

V š. Jungerti na Pohorju je bilo poprej ponovljenje misijona in v Zrečah je ponovljenje od 7. do 13. marca.

Od sv. Roka pri Sotli. (Ustanova — srenjski račun.) Ta fara je bila ustanovljena za cesarice Marije Terezije, in ni imela od tistih mal doslej nobene ustanove ali „štiftinge“. Zdaj je prvo dobila po 5. marca umrli Mici Plementaš.

Srenjska rajtinga je rekel eden naših predstojnikov v tem obstoji, da prvi drugemu pečat izroči. In taka je v resnici. Imeli smo predstojnika tri leta, ki ni znal ne brati, ne pisati. Vse je reklo, da je pri predstojništvu par volov zapravljal! Ali glejte! rajtingo je tako dobro z pobotnicami obložil, da še bi srenja morala njemu kakih 50 gld. vrniti. Jaz sem za pregledovanje

par pišenece dobil, in rekel ljudem: „molčimo! on nas ima v žakli“. Š.

Iz Celja. (Sv. Ciril in Metod — porotnice.) Pri sv. Jožefu nad Celjem, kder je razun Maribora sredina bratovščine sv. Cirila in Metoda in je že črez 20,500 udov iz raznih krajev na Slovenskem vpisanih, se je slovesno opravilo 9. t. m. obhajalo, katero je imel č. g. Ogradi, celjski vikar. Nenaavadno veliko pobožnih ljudi je bilo nazočih, tako da je bila prostorna cerkev natlačena, kar nam priča, da naša slovanska apostola se vsako leto bolj častita, naj bi skoraj vsem Slavjanom edinost v veri izprosila! —

Pred celjsko okrožno sodnijo so se 8. t. m. zopet porotne sodbe začele. Prvi zatoženec bil je Jakob Avšner iz Vojnika zavoljo hudodelstva požiganja tožen, ker je na 8 krajih razna poslopja požgal in tudi banko „Slovenijo“ za 500 gld. poškodoval, ktere je morala enemu zavarovancu izplačati. 4 požari so se zatožencu spričali, 4 pa ne, in porotniki so ga soglasno tega hudodelstva krivega spoznali. Sodnija ga je obsodila v težko ječo za vse žive dni s postom vsak mesec.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na Krajskem se je Slovincem bati nove nesreče. To pa zavoljo domače naše nesloge in razdraženosti. Blagi dor. Kosta je umrl, in mesto njega bo za deželni zbor kranjski nova volitev 3. aprila. Mesto potrebne zločnosti se pa kaže tolika razcepljenost, da celo nemčurji zmagati upajo, ker se iz med Slovencev zelo 4. kandidati pipljejo za poslanstvo. Da bi vas pamet srečala!

Vrli Staročehi se krepko vojskujejo za svoje deželske in narodne pravice. Nemški ustavaki njim teh priznati nečejo. Iz dobra in huda njih vabijo in tiščijo v dunajski in česki zbor. Ali ker so Nemci in liberalci obadva zbora tako čudno osnovali, da imajo v njima večino in tedaj prvo besedo, akoravno njih je veliko menje, kakor Slovanov — zato Čehi nikakor nečejo vstopiti. Volijo poslance, ti pa ne grejo niti v državni niti v deželni zbor. To pa Nemce jezi in razpišujejo leto za letom nove volitve. Mislijo, da se bodo naposled Čehi navolili. Ali ti se ne bodo in se nečejo naveličati in volijo vedno stare poslance. Ravno te dni so Staročehi pod vodstvom slavnega Riegerja zopet nasvetovali svojim rojakom večjidel same stare poslance. Upati je, da bodo vsi zopet enoglasno voljeni. Upamo pa tudi s Čehi vred, da se bo vlada sama naveličala tolikega volilnega trpinčenja!

Državni zbor obravnava postavbo o novi dači, ki bi se imela na vsako hišo ali poslopje naložiti. Toda gospodje so si tako navskriž, da bo težko kaj iz te nove dačne postavbe. Kmeti bodo tega veselji. Dač imamo itak več, kakor za-

dosti. Vsi deželni zbori, tedaj tudi štajerski, so sklicani na 6. aprila.

Ogrsko novo ministerstvo je vse nekako pod strahovanjem ministra Tisza-ja. Deakovec mu pa že ne zaupajo. Sennyey in Lonyay mu naravnost nasprotujeta. Za nas pa utegne to dobro biti. Brž ko ne bo potem takem naš minister grof Andrassy polagoma propadel — zaveznik ustavakov in nasprotnik porazuma s Čehi in s Slovani sploh!

Vnanje države. Nemško se začenje Francozev bati. Kajti komaj se je le slaba govorica, raznesla, da namerjavajo ti 10,000 vojaških konjev od Nemcev kupiti, je Bismark prodavanje konjev na Francozko takoj in strogo prepovedal. Razun tega pa prihaja preganjanje Katoličanov na Pruskem čem dalje tem hujše. Ravno zdaj delajo postavo, po kateri bodo vzeli plačo vsem škofom, korarjem, župnikom in kaplanom. Prihodnjič o tem trinoštvu več!

Francozi imajo zdaj republiko. Ali nikder ne morejo za njo dobiti vseh ministrov. Med tem pa privrženci cesarske rodbine po vsej deželi hudo rogovilijo, zlasti med vojaki, da bi se spuntali in mladega Napoleona IV. za cesarja oklicali.

Na Španskem so Karlisti zopet vojsko Alfonza natepli in njej 300 vojakov ubili in sicer blizo velikega: mesta Barcelona.

Za poduk in kratek čas.

Luč krščanstva pri panonskih Slovencih.

(Spisal Jak. Gomilšak.)

Lepa šega zlahtnih rodovin je, spomin na pokojne praočete s tem častiti, da hranijo njih svetinje, zaklade in listine, ter se ponašajo z njih slavo in hrabrimi deli. Kakor zvezde sijajo glasovitih prednikov imena na sinove in unuke, mikajé njih k občudovanju in posnemovanju.

Plemenitega rodu smo tudi mi Slovenci, dasi sami sebe premalo cenimo, in se tujega preradi poprijemamo. Sramota bi bila za nas, ne poznati preteklosti, zgodovine svojega naroda, ne marati za obilne zasluge in nam zapuščene zaklade naših prednikov. — Kdor izmed nas ne ljubi zvesto lepe svoje domovine! Glejte, sporočena nam je po blagih praočeti, kteri so, prepotovalši široki svet, se v njo naselili, in izmed kterih je v strašnih vojskah za njo brez števila dalo življenje, da so nam jo oteli iz rok obilnih krvoločnih sovražnikov. Pomislimo pa še, koliko žulov in potú njih je stala, da so njo iz goščav, in pustin in močvirjev preobrazili v divno rodovitno zemljo, ktere kinč so nebrojne cerkve, gradovi, mesta in vesi!

Gotovo so vam to neprecenljivi zakladi, prelepi spomeniki na naše prednike. A ni ga človeka, ki bi zadostovala mu še tako krasna in srečna domovina na zemlji. Kajti popotnik je vsak, in bije vsakemu ura, v kateri ima svetu dati slovo.

Zatoraj so nam priskrbeli naši praočete tudi drug, neizmerno dražji zaklad, ključ do druge večne domovine, to je: luč presvete krščanske vere! —

Slovenci bili so nekdam, kakor razun Židov vsi narodi sveta, pógani ali ajdje. Zgubivši razodetje pravega edinega Boga, molili so izmišljene bogove in boginje, ter jim prinašali bogate darove.

Toda brž ko njim v temo grdih zmot in krivih potov prisveti zvezda nauka Jezusovega, priprijeli so se radostno nja blagonosnih resnic; le v nekterih krajih, kakor na Koroškem, ustavljali so se njim več let, vzlasti plemenitaši. —

Stari slavni **Oglej** na jugu, in **Juvavija** ali **Solnograd** na severu zapisana sta z zlatimi črkami v zgodovino Slovencev, iz obeh mest je prišlo mnogo oznanovalec krščanstva v njihove naselbine. Zato je bilo odločeno od leta 810. sem, predno še je bila ustanovljena ktera bodi sedanjih slovenskih škofij, da imajo spadati vsi Slovenci bivajoči na severni strani Drave pod solnograško, na južni strani Drave bivajoči pak pod oglejsko duhovno oblast. (Dalje prih.)

Šegav kmetič pobije prevzetnega mestjana.

V nekem mestu so stavili norišnico (Narrenhaus). Nek kmetič postoji pred hišo pa ne vé, čemu da bo. Praša mimogredočega mestjana: gospod, čemu pa bo ta nova hiša? Mestjan odgovori: to je novi „Narrenhaus“ kamor bomo obnorele „paure“ zapirali. Kmet pa reče: aha! sem si precej mislil, da bo tako, za vas mestjane bi ovi „Narrenhaus“ vendar le bil premajhen.

Razne stvari.

(V Skalah leta 1821. rojeni dr. Jož. Krajnc) je 22. febr. v Pragi umrl. Rajnik je bil glasovit profesor prava na praškem vseučilišču. Dasi je svoje dni v Gradcu učil slovenščino, se vendar za svoj narod nikdar menil ni. Šel je med Nemce in zapustil ponemčeno rodbino, kakor žali Bog še mnogo Slovencev ravna!

(Pri št. Ilu na Goričkem) so tatovi pri posestnici Lizi Pitner udrli in blaga, posebno oblačil, odnesli za 90 gld. vrednosti.

(Pijonirski 5. bataljon) se seli iz Kremsa na Spod. Avstrijskem v Ptuj. Ena kompanija je že došla. —

(Tujemo železu) hoče gračka trgovska zbornica pot v Avstrijo zavirati. Sklenola je pri ministerstvu nasvetovati 15 kr. colnine na cent neizdelanega železa. To se reče naši domači železnikarji nečejo cene železa znižati. Da bi pa vendar kaj prodati zamogli, čejo tujemu angležkemu in nemškemu železu, ki ni tako drago, pot po sili k nam zapreti.

(Slatinskih toplic ubogim) je v Trstu zaumrl milijonar, baron Reyer, ki je sploh krščansko blag testament naredil, tudi sporočil 500 gld. Bog mu plati!

(Arnoški most) črez Muro še gotovo pomni mnogo slovenskih vozačev. Lani ga je velika povodenj precej pokvarila. Ali zdaj bo skoro zopet popravljen. Stroški znašajo 1050 gld.

(Pozor). Iz Slovegradca se duhovniki opozorijo na osepničasto, gospodsko oblečeno, dobro nemški govoreče ženstvo. — Je sama sleparija in beračija. Drugič več!

(Čitalnici mariborski) je zdaj predsednik: J. Pajk, tajnik Kosèr, denarničar Brdajs, odborniki: dr. Dominkuš, dr. Srnec, Kačič in Rajč. Za Slomšekov spomin sta odbrana: dr. Srnec in prof. Valenčak. Premožnja čitalnice je 500 gld. in nekaj pohištva, udov pa 25.

(Iz Celja) se poroča, da je Fr. Nedved rudar iz Trebovelj tesarja Tom. Krajšeka meni nič tebi nič tako hudo stebel, da je ta na smrt zbolel. Nedveda so žandarji prejeli in sodnji izročili.

(Katekizem svetega leta.) Prvi natis se je že ves razprodal. Pripravlja se drugi natis. Kdor si ga želi, naj se glasi.

(† Gospod Peter Musi) nadučitelj v pokoju, dekoriran s zlatim križcem za zasluge je 6. t. m. po tridnevni plučni bolezni previden s svetimi sakramenti 77 let star umrl.

(Za družbo duhovnikov) so nadalje vplačali čč. gg.: Par, Marinka in Pernavsl po 11 gld.

Loterijne številke:

V Gradcu 6. marca 1875: 19 72 81 77 48.

Prihodnje srečkanje: 20. marcija 1875.

Ces. kralj.

10—12

dvorni puškar

Ivan M. Erhart,

v Mariboru priporoča:

Puške dvocevke od spredej za nabijati iz železa od 12 gl. — kr.

(do najvišje cene.)

Puške dvocevke od spredej za nabijati iz svila (drota) . 18 „ — „

(do najvišje cene.)

Lefauchaux (lefoše) iz svila od 30 „ — „

(do najvišje cene.)

Lencaster (lénkaster) iz svila od 44 „ — „

(do najvišje cene.)

Revolverje 8 „ — „

(do najvišje cene.)

Pistole dvocevke 2 „ 50 „

„ enocevne 1 „ 30 „

Ponudba.

Fantič, ki ume slovenski in se je dobro izšolal se tukaj sprejme v štacuno za suknarsko in drugo laketno blago.

3—3

Janez Majer,

trgovec v Mariboru.

Oznaniło.

Male orgle 4 $\frac{1}{2}$ ' visoke, $\frac{4}{5}$ ' široke kopel 8' s 4^{mi} oktavami, najnižja s peresi, dobro ohranjene, prijetnega glasú za uk v cerkvenem orglanji prav primerne in ki malo prostora zaležejo, prodá za nizko ceno 20 gld. Ivan Žolnir učitelj v Vojniku.

 Pri Seitz-u v Gorici

so prišle lani — pa prepozno — na svetlo bukve:

Sveti veliki teden

in

Velika noč,

ali

cerkvena opravila tega svetega časa
v latinskem in slovenskem jeziku s pravili za
duhovne in pojasnili za ljudstvo.

—*—

2—3

Sestavil

Andrej Marušič,

učitelj vérstva na c. kr. gimnaziji v Gorici.

Na prodaj so pri založniku Seitz-u v Gorici! — pri M. Gerber-ju, Giontini-u, Kleinmayer-ji & Bamberg-u, Lerher-ji in Ničman-u v Ljubljani; — pri C. Tandlerji v Novem mestu; — pri Leyrer-ji v Mariboru — pri T. Drexel-nu in Geiger-ji v Celji; — pri Bertschinger-ji & Klein-u in pri Klecinayer-ji v Celovcu. — Naročujejo se lahko tudi pri vseh drugih bukvarjih, ali pa naravnost pri založniku Edv. Seitz-u v Gorici za pošto povzetje (Postnachnahme).

Cena jim je mehko vezanim 1 gold. 50 krajc.; trdo vézanih cena se ravna po tem, kakor so lepše in dražje ali manj lepo vezane.

Pirhan in Pok.

Oznaniło.

Kdor ima več vina skupaj, ta ga lahko in po najboljši ceni prodá pri tukajšnjima trgovcema v gosposki ulici Nr. 110.

Maribor v marcu 1875.

Pirhan in Pok,
trgovca.

1—3

Pirhan in Pok.

Oznaniło.

Dovoljujem si naznanjati, da se pri meni za prihodnjo spomlad dobivajo

vsake vrste semena,

n. pr. več sort trave (Raygras) Lucernarske in domače detelje, salate, špinače, korenja, repe, zelja, kolorab, kumar, cukernatega graha, redkve i. t. d., in sicer so moja semena

vsa nova,

za čijih rast sem porok.

Tudi sem pripravljen **izvenredna** semena po najnižji ceni priskrbeti.

Ob enem priporočam svojo

špecarijsko blago,

n. pr. sladkor, kavo, olje, vsakovrstno žganje, paromlinsko moko i. t. d., potem vse sorte suhe in olnate barve, vse po **mного** znižani ceni.

M. Berdajs,
v Mariboru.

3-6

3-9

— Od Leta 1767 —

Svetinja
za napredek

Svetinja
za zasluge

ALBERT SAMASSA,

c. kr. dvorni zvonar izdeljevalec strojev in raznoterega orodja pri gašenju ognja v Ljubljani,
priporoča p. n. cerkvenim predstojnikom in občinskim zastopom:

Vbrana zvonila

z vso potrebščino, kakor jarmi, ojnice, okovi. Zvon
tudi 40 centov teže, zamore en mož zvoniti; dalje
priporoča vse vrste brizgalnic, orodja za gašenje,
vodnjake, cerkvene svečnike iz medenine, ventile,
šravbe itd. itd.

po naj nižji ceni.

Občinam in gasilnim društvom, da si zvonove in gasilno orodje lahko omislijo, privolim
plačevanje v obrokih.

Diploma
pripoznanja

— 14 svetinj —

Diploma
pripoznanja